

TRGOVSKI LIST

Licejska knjižnica
Ljubljana.

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljalstvo je v Ljubljani, Gradski trg 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Številka telefona 552. — Naročila za osemletje SMS letna K 180, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo mesečno K 10 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 20. avgusta 1921.

ŠTEV. 86.

Kralj Aleksander.

Po smrti sivolasega kralja Petra je zasedel v zmislu člena 56 ustave prestol naše kraljevine dosednji regent Aleksander, ki se mu pri tej svečani priliki klanjajo v globoki vdčnosti vsa tri jugoslovenska plemena. Mlademu jugoslovenskemu vladarju so vladarski posli že daljšo dobo let v vseh detajlih znani, ker mu je njegov oče že ob izbruhu svetovne vojske izvrševanje kraljevskih dolžnosti poveril s tem, da ga je imenoval regentom. Srbski narod je v dolgi vojni dobil imel priložnost, spoznati svojega bodočega kralja in ceniti njegove izredne lastnosti, ko je neustraheni Karagjorgjevič živel sredi svojih vojakov in z njimi nosil vojne napore. Pri tej priložnosti je kralj Aleksander tudi sam, v vednem stiku z narodom v orožju, izpopolnil svojo vladarsko vzgojo, ko je iz neposredne bližine doživljal in sam v prvih vrstah sodeloval pri velikem delu narodnega osvobodjenja. Tradicija njegove hiše, ki je nosila srbstvo na njegovi državni in kulturni razvojni poti že pred vojsko, se je v Aleksandru kot armadnemu poveljniku poglobila in razširila v iskreno jugoslovenstvo.

Vsa naša najnovejša državna zgodovina je tesno spojena z njegovim imenom. Na čelu srbske vojske, ki je bila pomnožena z nebroj slovenskimi in hrvaškimi dobrovoljci, je v korakal, kmalu bo temu tri leta, v okupirano Srbijo in je ustvaril novo slavno domovino, ki sega od Triglava do Belega morja. Na zgodovinski dan 1. decembra 1918 je ustvaril pravni temelj Jugoslavije, ko je sprejel državno pravno izjavo slovenskega in hrvaškega naroda.

Osebe, ki poznajo kralja Aleksandra, ga slikajo v zelo simpatični luči. Predvsem ga diči stroga ustavnost, lastnost, katere globoki pomen posebno razumemo mi, ki smo živeli v konstitucionalni državi, kjer je bila državna moč med krono in narodi deljena, in se je bil večer ustavni boj za pravice ljudstva. Naš vladar ima pa moderni zapadnoevropski nazor demokracije, da je le najvišji predstavnik naroda, ki izvršuje le njegovo voljo, ter ne stoji nad narodom. V tem tiči njegova moč, da se globoko zaveda tesne zveze med krono in ljudstvom ter živi v stalnem neposrednem stiku z njegovimi predstavniki. Vsakdo ima priložnost, da mu razloži svoje mnenje in prepričanje. Tudi slovenski narod je s tem neizmerno pridobil, ker lahko nemoteno uveljavlja svoja poštena politična gesla v popolnem stiku z dvorom.

Ta dosledna ustavnost je utemeljena v iskrenem jugoslovenskem narodnem čutu, ki je kralju Aleksandru lasten. Pri lanskoletnem svečanem potovanju po Sloveniji, ki je imel tako prisrčen značaj, smo imeli priložnost opazovati, kako blizu nam je bil takratni regent in kako nas je razumel. Pokazal je pri tej priliki globoko umevanje za vse slovenske interese in je večkrat nedvomno osvedočil, da ne pozna nobenih plemenskih mej in predsodkov. Takrat je Slovenija v narodnih nošah prvič

svečano dokumentirala svojo državno pripadnost. Najlepše je bilo v onih dneh spoznanje, da je vse to nacionalno navdušenje spontano in prisrčno, in ni več nekdanjih ledenih etiketnih form in nobene prisiljenosti na nobeni strani, ki nas je spremljala stoletja. Iz onih dni je kralj Aleksander ostal slovenskemu narodu v neizbrisnem spominu.

Vsa tri jugoslovenska plemena zrejo s svojim mladim vladarjem na čelu bodočnosti mirno v oči. Kralj Aleksander je že kot regent s tako vneto sodeloval pri ustvaritvi Jugoslavije in pri prehodu iz revolucijskih dni vojne likvidacije v večjo skladnost državnega življenja današnjih dni, da trdno upamo, da se bo njegovi državniški modrosti vedno posrečilo, najti v zvezi z odkritosrčnimi svetovalci krone formulo za čim mirnejši in pravičnejši državni razvoj. Tudi mi bomo s svoje strani skušali, da v javnem življenju obveljajo vedno zdrava in vsem pravična gesla.

Ves jugoslovenski narod iskreno želi, da bi naš kralj brzo okreval od bolezni, ki mu za nekaj časa brani, vrniti se v domovino, in prišel med nas. V trdnem upanju, da bomo pod njegovim vodstvom povedli Jugoslavijo v srečnejšo dobo, kličemo vsi: Živel kralj Aleksander!

Nova državna posojila.

Po dolgotrajnih pogajanjih je izšla 10. avgusta t. l. naredba o 7% investicijskem posojilu v znesku 500 milijonov dinarjev. Svaha posojila je, kakor je razvidno iz čl. 1. omenjene naredbe, preskrbeti državi sredstva za popravila, dovršitev in razširjenje železniških prometnih naprav, ureditev in zgradbo pristanišč in cest. Posojilo se ima amortizirati tekom 50 let in prične amortizacija leta 1925.

Posojilo je zasigurano s hipoteko na izvršenih investicijah. Za obrestovanje in amortizacijo potrebne svote se bodo ustavile vsako leto v redni proračun in za kritje se bodo v prvi vrsti porabili dohodki od investicijskih objektov. Posojilo se izda al pari. Obresti se plačujejo polletno. Amortizacija se vrši enkrat letno in sicer z izžrebanjem ali pa z odkupom. Tekom desetih let se posojilo ne more konvestirati, niti se v tej dobi ne sme zmanjšati obrestna mera. Obveznice in kuponi državnega posojila so oproščeni od vsakega sedanjega in bodočega davka in doklad, kakor tudi vsakih državnih in drugih taks in pristojbin. Vsi emisijski posli, prepisi in obračun državnega posojila so tudi oproščeni od vseh taks. Obveznicam državnega posojila se prizna pravico, da se lahko v njih naložijo pupilne mase, da se lahko polagajo kot kavcije, uporabljajo za fonde, zapuščine in depozite javnih blagajn. Obligacijam se priznajo vsi privilegiji, ki jih uživajo ostale državne zadolžnice. Posojilno službo bo vršila generalna direkcija državnih dolgov pri finančnem ministru, kontrola pravilne uporabe posojila bo vodil poseben parlamentarni odbor in bo o uporabi finančni minister poročal narodni skupščini.

Obenem s to naredbo je finančno ministerstvo objavilo tudi program del, ki jih namerava s tem investicijskim

posojilom izvršiti. Za Slovenijo pridejo predvsem sledeče točke v poštev:

1. Vzpostavitev prometa Beograd-Zagreb brez menjave vozne smeri v Indiji 4 milijone dinarjev.
2. Nabava prafov in skretničarskega materiala, 32 milj. din.
7. Popravila lokomotiv in vagonov 34 milj. din.
10. a) Delavnica državnih železnic v Ljubljani, 5 milj. din.
11. a) Zgradba inšpektorata v Ljubljani, 1 milj. din.
12. 1) Trasiranje novih prog, 3 1/2 milj. din.
14. Zgradba proge Ljutomer—Ormož—Murska Sobota, 10 milj. din.
- III. 1) Adaptacija luke Baroš in Martinšice z železniško zvezo do obstoječe proge pri svinčeni livarni, 25 mil. din.

Slovenija je z ozirom na celoten gospodarski položaj države lahko zelo zadovoljna, da je bilo sprejeto izmed mnogih projektov toliko v investicijski program. Zasigurana je, kar je glavno, zveza z Prekmurjem in z Ljutomerom, kar je bilo za te rodovitne kraje najvažnejše, zajamčena je zgradba inšpektorata v Ljubljani in železniških delavnic, za katere se je sedanji namestnik Ivan Hribar pod Avstrijo toliko, toda brezuspešno boril. Vse te velike uspehe, ki so za industrijski razvoj Ljubljane nad vse važni, imamo zahvaliti v prvi vrsti poslancu dr. Žerjavu, ki se je z nesebično požrtvovalnostjo in vztrajnostjo boril za te naše zahteve.

Novo posojilo je po denarni strani izredno ugodno. Predvsem je pupilarna varnost, oprostitve od davka in sedemodstotna rentabiliteta tako privlačna, da ni dvoma, da se bodo vse hranilnice, posojilnice in tudi najširši drobni sloji odzvali pozivu in podpisali velike deleže. Visoka obrestna mera nudi sedaj zavodom, ki imajo velike svote avstrijskega vojnega posojila ugodno priliko, da se deloma sanirajo. Tudi naša lesna trgovina, trgovina z živino se bodo odzvali brez dvoma v polni meri državnemu apelu, ker se gre vendar za izboljšanje prometa, ki je dosedaj nas vse najbolj oviral, za nabavo novih vagonov in lokomotiv, da postane naš promet, posebno naš izvoz čim najbolj intenziven in da izboljša našo plačilno bilanco in nam omogoči vnovčiti vse naravne zaklade naše domovine.

Vprašanje investicijskega posojila se je razmotrivalo že letošnjo spomlad pri razpravah gospodarskega sveta. Koncem aprila je finančni minister s člani finančnega sveta ugotovil splošne smernice notranjega državnega posojila. Začetkom maja se je nato pomočnik finančnega ministra dr. Kostrenčič z bančnimi strokovnjaki sporazumel glede pogojev in modalitet emisije posojila. Nato je sindikat bank oferiral ministru pogoje za prevzete garancije. Oferta je bila z malimi izpremembami od finančnega ministra sprejeta, nakar je sindikat razdelil posojilo po posameznih pokrajinah. Na Slovenske zavode je odpadlo 12%, kar ne bo težko pri izredno ugodnih pogojih med občinstvom plasirati. Po prvotnem načrtu je imelo posojilo takoj po sprejetju ustave in še pred žetvijo priti k emisiji, pa se je vsled političnega položaja zavleklo. Kljub temu upamo, da bodo naši gospodarski krogi pokazali praktično in materijalno svoj patriotizem in umevanju za

velik investicijski program naše mlade države in se v polni meri odzvali prvemu apelu in izrazili mladi državi svoje zaupanje.

Investicijski program za izboljšanje našega prometa.

Načrt investicijskih del, za katere se je razpisalo notranje državno posojilo v znesku pol milijarde dinarjev, obsega štiri skupine. Prva skupina je obnovitev obstoječih prog in vsposobljenje glavne proge Zagreb—Beograd—Caribrod, odnosno Gjevgelija za intenzivni promet, in stavba stanovanj za prometno oseboje v Zagrebu, Beogradu in Subotici ter je proračunjena na 200 milijonov dinarjev. Druga skupina vsebuje trasiranje novih prog, dovršitev začetih in izpopolnitev železniških zvez, ki vsled sedanjih državnih mej nimajo medsebojne zveze, in je proračunana na 165 milijonov dinarjev. V tretjo skupino spadajo adaptacijska dela v naših pristaniščih, oskrba pomorskih oblasti z neobhodnimi potrebščinami za razvoj našega pomorstva in izkazuje 70 milijonov dinarjev izdatkov. Zadnjo skupino tvorijo potrebe centralne uprave prometa, ki so proračunane na 20 milijonov dinarjev.

Ostalih 45 milijonov dinarjev se ima porabiti za zgradbo novih cest, glede katerih ni objavljen noben detajliran program, vendar je nesporno, da bo ta svota potrebna predvsem za novoosvojene kraje, Staro Srbijo in Makedonijo, kjer so komunikacije v zelo slabem in nerazvitem stanju.

O investicijskem programu se je vršila lansko leto od 1.—8. maja v Beogradu konferenca zastopnikov gospodarskih korporacij iz cele države, zastopnikov inženjerskih organizacij in velikega generalnega štaba. Iz Slovenije je bil za trgovsko in obrtniško zbornico delegiran Ivan Mohorič, za ravnateljstvo državnih železnic inž. R. Kavčič in za Zadržno Zvezo v Celju minister V. Kukovec. Po obširnili vsestranskih razpravah se je takrat sprejel program najnujnejših del, katerega sedaj vidimo uresničenega z novim notranjim posojilom. Ministrstvo saobračaja je o tedanjih izredno interesantnih stvarnih konferencah o investicijskem programu izdalo izbrano tiškano poročilo, h kateremu se bomo še v podrobnostih vrnili.

Prva najvažnejša naloga je bila aorto vsega prometa v naši državi zvezo Zagreb—Beograd—Gjevgelija, katere prvi del je bil zidan kot lokalna proga, razširiti in prvovrstno glavno progo, povečati njeno kapaciteto s stavbo izogibalšč, razširjenje obstoječih kolodvorov, pojačanja dolnjega stroja, izmena tračnic in nekatereh mostov. Obenem se mora zgraditi nova zveza med postajami Golubinci in Staro Pazovo, da bi ne bilo treba v postaji Indiji menjati vozne smeri. Neobhodno potrebni pendant k temu programu bi bila prestavba kolodvora v Zidanem mostu, kjer je

sedanji način obratovanja v prometu z Zagrebom nevzdržen. Za razširjenje glavne proge je proračunanih 40 milijonov dinarjev na zgradbo direktne zveze pri Indiji 4 milj. din. Razširjenje zagrebskega in beograjskega kolodvora, da bi se preprečilo kopičenje blaga na glavni progi in v Ljubljani, je projektirano z 12 milj. din., razširjenje kurilniških naprav s 5 milj. din. S tem v neposredni zvezi je zgradba centralne garažne postaje in osrednjega magacina v Batajnici pred Zemunom s 4 milj. din. V nadaljni program spadajo vodno-postajne zgradbe na glavni progi v Novski, Vinkovcih, Zomboru in Veliki Kikindi, z 8 milijoni dinarji in zgradbe briketaren za premogovne centre 32 milijonov dinarjev. Briketarne se namerava predvsem obnoviti in modernizirati v krajih, kjer so že obstojale, in sicer v Radujevcu za timoško dolino in v Čupriji za senjsko kotlino, da bi se racionalnejše uporabljali cel produkt in ne šel premogovni prah in zdrob v zgubo. Za popravilo lokomotiv in vagonov je predliminiranih 34 milijonov dinarjev. Za potrebe ozkotirnih železnic je določenih nad 30 milijonov dinarjev in sicer odpade na nabavo materiala za bosanske železnice 1.670.000 din., nabavo in popravilo strojev za ozki tir 15 milijonov in za prevoz tračnic i zskladavnic pa ozkotirne proge v Nišu, Sarajevu, Zagrebu in Bečkerek 12 milijonov in za prevoz tračnic iz skladišč vojnega arzenala v Tivtu v Boki Kotorski 1.600.000 dinarjev. Omeniti bi bilo še, da je za zgradbo stanovanjskih hiš pri ravnateljstvih določenih 4.730.000 dinarjev.

(Dalje prihodnjič.)

Franjo Souvan:

Manchester.

Kakor poročajo inozemski časopisi, se je vršil v Manchesteru internacionalen sestanek tekstilnih industrijalcev. Ta sestanek je baje sklenil resolucijo, naj se Nemški Avstriji takoj čim izdatnejše financijelno pomaga in naj države, ki bi dale to pomoč, zahtevano generalno zastavno pravico začasno zapostavijo, ker je rešitev svetovne krize v vseh industrijskih podjetjih mogoča le, če se zagotove izvoznim državam zopet financijelno krepki odjemalci v uvoznih državah. Z drugimi besedami povedano: Izvozne države naj financijelno pomorejo Nemški Avstriji in sploh državam z manj vredno valuto brez kakšne zastavne pravice, tako da bodo te države v finančnem oziru ohranile neko gotovo svobodo in gibčnost. Angleški kapital naj podpre bankrotno Nemško Avstrijo, da bo de mogla zopet kupovati: tako bi iz Nemške Avstrije postala kolonija ali filijalka angleških velepodjetij. Zanimivo je to. Zdi se nam, kakor če financira tvornica kakšnega malega odjemalca, ki je zašel v plačilne težkoče.

Morda je to danes res edina rešitev za Nemško Avstrijo in za angleško industrijo? Stvar Nemške Avstrije bo seveda odnesti se sčasoma tega jerobstva.

Zanimivo za nas je pa to dejstvo tudi s tega stališča, ker zopet kaže, kakšno ekspanzivno silo je zadobil anglikanski — angleški in ameriški — kapitalizem. To gre paralelno s italijanskimi in francoskimi poizkusi; kar se tiče Italije, proti nam in Grčiji; kar se tiče Francije, proti Nemčiji.

Opozarjamo na to naše gospode ministre, in prosimo jih — naj ne odpirajo preveč dobrodušno vrat italijanskemu in angleškemu kapitalu — opozarjamo na dogodke v Mežah — zatvorimo vrata; osamosvojimo se! In če nimamo še vseh industrij, raje še malo potrpiamo. Samo resnično nacionaliziranim podjetjem naj se dajejo koncesije. Seveda smo mi v vse drugačnem položaju, kakor Nemška Avstrija; ali opreznosti pa je le treba, posebno v Dalmaciji, pa tudi v Sloveniji. Morda je Angležem Nemška Avstrija le most — do bogate Jugoslavije, kakor mislijo Italijani, da nas bodo preko Re-

ke in Zadra gospodarsko zasužnili?

Drug jako zanimiv predlog — tudi angleškega izvora — je predlog, da se naj bi ustanovila za vse srednje-evropske države enotna valuta. Jako dobro je ta predlog zavrnil češki finančni minister, ki je baje v nerestev jako idealna, ker bi na mah kem razgovoru rekel, da bi bila taka odstranila prometne težkoče, da pa je njena izvršitev nemogoča dokler in so posamezne države svoje valute interno toliko okrepile, da bi bila diferenca relativno majhna, kajti vsaka država mora gledati, da svoje bogastvo zase izkoristi, ne more pa podpreti sosednje bankrotne države s svojim kreditom in bogastvom v lastno škodo. To je jasno.

Seveda, Angleži, Amerikanci in Francozi bi z uvedbo enotne valute pri nasledstvenih državah ničesar ne izgubili, če pa bi kaj izgubili, bi to tišokrat zopet dobili nazaj, ker bi potem s svojo industrijo in s svojim kapitalom preplavili vso srednjo Evropo, tudi naše kraje.

Drugače je stvar pri Čehih in pri nas. Mi riskiramo več. Češka krona velja 8 do 8½ nemško-avstrijskih, naš dinar 16 nemško-avstrijskih kron. Seveda — to bi bilo komodno za naše ljube prijatelje, če bi mi z našo in češko neprimerno boljšo valuto podprli nemško krono, da bi potem mogli Angleži, Amerikanci in Francozi delati na Dunaju zopet kupčije, izpodrinili češko oblačilno blago in našo moko!

To naj naši merodajni krogi malo premišlujejo. Če bodo te in take pazno zasledovali, potem bodo gospodje ministri menda vendar prišli do zaključka, da bi bila gospodarska zbornica nujno potrebna, in da takih vprašanj ne rešujejo nikjer z — naredbami!

Ljubljanski „Veliki Semenji“ od 3. do 12. sept.

Pojasnila daje brezplačno Urad Ljubljanskega Velikega Semnja v Ljubljani, Turjaški trg št. 6/II.

Kaj je prav za prav z davkom na poslovni promet?

Za nas je predvsem važno ugotoviti, katera so taka industrijska (tovarniška) podjetja.

Za industrijska podjetja se smatrajo po naših informacijah taka podjetja, ki izdelujejo, pridelujejo, predelujejo ali plemenijo širšemu trgu dostopne obrtne predmete v veliki množini ali pa oskrbujejo velikopotezno medkrajevni promet na veliko razdaljo, ako imajo podjetja:

- a) pogoje za obligatorno protokolacijo v trgovskem registru,
- b) obrat urejen za delo s stroji na mehaniški pogon, ali pa če se strojev sploh ne more porabiti, zaposlenih v obratovališču vsaj 20 delavcev, ne všteti učencev.
- c) lastnike ali vodje, ki sami ne opravljajo ročnih del, ali dela pri strojih.

Tovarniška (fabriška) podjetja so industrijska podjetja, ki izdelujejo s stroji obrtne proizvode iz surovin ali polufabrikatov v ograjenih, od okolice ločenih obratovališčih.

Industrija dela za širši trg, obrt pa za kritje lokalne potrebe.

Ako obstoje dvomi, v katero kategorijo naj se dene to ali ono podjetje, tedaj odda zadevno mnenje pristojna politična oblast.

Denarni zavodi (in pa delniške družbe, ki se bavijo z denarnimi posli) plačajo za denarne posle iz naslova davka na poslovni promet 2% od kosmatega dohodka denarnih poslov, kakor je ta izkazan v letni potrjeni bilanci. Za prvo leto t. j. leto 1920, se pobira ta davek le na polovico kosmatega dohodka, izkazane v bilanci za leto 1919, za leto 1921 pa do nadaljnjega ukrepa na polovico kosmatega dohodka iz denarnih poslov v l. 1920. Tako se glasi debesedno v razglasu delgacije ministrstva financ, z dne 15. jun. 1921 št. A. I. 2030, objavljenem v 72. izvo-

du »Uradnega lista«, z dne 1. julija t. l. Ta določba ni popolnoma jasna.

Kako naj denarni zavodi ugotovijo kosmati dohodek denarnih poslov? Vzame se v roke račun izgube in dobička. Tu imamo na eni strani več ali manj podrobno izkazane obrestne uspehe in končni skupni znesek vseh zadevnih postavk. Na drugi strani imamo slično sklepno svoto, ki obstoji iz obrestnih zgub, odpisov itd. in pa iz čistega bilančnega dobička. Kosmati, t. j. obdavčljivi dohodek dobimo sedaj takole. Na eni strani se iz računa zgube in dobička seštejejo uspehi iz denarnih poslov, n. pr. hiptečnih, založnih, meničnih, kontokurentnih in drugih obresti, donosov itd., na drugi strani se pa ugotovi zgube iz denarnih poslov, kot so na pr. izplačane obresti hranilnih vlog, kontokurentnih računov, hranilnikov itd. Ako sedaj odštejemo od sklepne svote obratnih uspehov denarnih poslov še zgube pri teh poslih kakor smo jih zgoraj navedli dobimo »kosmati dohodek« denarnih poslov, katerega je obdavčiti z davkom na poslovni promet. Odbiti se pa smejo od skupne svote denarnih poslov le one zgube itd., ki so v direktni zvezi s temi posli. Ne sme se pa upoštevati režijske stroške, eventualne kurzne zgube in podobne postavke. Radi česa se kurzni zgub ne sme upoštevati, ni nam popolnoma jasno. Po našem mnenju je to načelo pogrešeno.

Sigurno je, da bi smel zavod odbiti vsaj one kurzne zgube, ki so nastale vsled odprodaje vrednostnih papirjev. A tudi ostale kurzne zgube se po našem mnenju ne sme izločiti. Svetovali bi, da se to vprašanje reši potom kakega priziva. Naš nazor ne bomo podrobneje utemeljevali, ker bi to prekoračilo okvir članka. Denarne zavode se bode, oziroma se je pozvalo, da predlože v 14 dneh 2 komada računa zgube in dobička za bilančno leto 1919 in 1920 in da odpremijo odpadajoči davek na poslovni promet.

Taki zavodi naj poleg računov zgube in dobička še predlože podroben sestav, vseh onih, zgoraj označenih postavk iz denarenga poslovanja, na podlagi katerih se ugotovi odmerena podstava za davek za poslovni promet. Torej na eni strani obdavčljivi dohodki denarnih poslov, na drugi strani izločljive zgube.

Analogno je postopati pri podjetjih, ki se poleg denarnih poslov pečajo tudi z industrijskimi (tovarniški) obrati.

Taka podjetja plačajo dvoje vrst davka na poslovni promet. Od denarnih poslov se plača 2% od kosmatega dohodka denarnega obratovanja in od industrijskega obrata pa 1% skupila, oziroma skupne vrednosti prodanega blaga. Merodajna obdavčena doba pri denarnih poslih je l. 1919 in 1920 in pri industrijskem obratovanju pa doba od 25. septembra 1920 do 30. junija 1921.

To bi bile najvažnejše točke, za katere bi moral vedeti vsak trgovec, obrtnik, industrijalec in denarni zavod.

Omeniti bi še morali to, da za pritožbe proti predpisu davka na poslovni promet velja obče določilo čl. 127. m., ki določa, da znaša prizivni rok le 15 dni. Tega ne sme nikdo prezreti.

Konečno še omenjamo, da smo v letem članku obravnavali predvsem one določbe, razmere, ki se nanašajo na prvo leto, t. j. leto 1920, davka na poslovni promet. Kako se bo pa prirejal davek za leto 1921, o tem bomo poročali pozneje.

Nekaj o trasiranju železnice Kočevje-Brod Moravice.

Trajno lepo vreme vrlo pospešuje delo trasiranja, katero vsled tega zelo napreduje. Delo se vrši v treh med seboj precej oddaljenih oddelkih. Kjer se pokažejo bliščeči instrumenti inženirjev ter signali drog, polasti se uporno veselje src prebivalcev tega mirnega kotička dežele, ki je bil toliko časa po-

zabljen in odrezan od ostalega sveta. Saj je vsem jasno, kaj pomeni zidanje te železnične proge: trden podstav za mogočnem temelju države, na katerem si bo narod sezidal močno gospodarsko in vojaško organizacijo. Živimo v dobi prometa; narodi, ki si bodo ustvarili in izpolnili prometna sredstva kar najboljše, bodo prvačili v mednarodnem tekmovalju.

Iz tega vidika smatramo železnico Kočevje-Brod-Moravice za sklepni kamen v oboku. Kratka proga dobrih 40 km dolžine ima nalogo zvezati velike prometne žile. Proga München, Salzburg, Beljak, Ljubljana, Kočevje, Brod-Moravice, Reka, ter proga: Brod-Moravice, Ogulin, Split: to ste prvovrstni, kratki zvezi k morju, ki niste pod tujim vplivom in ki boste narodnemu gospodarstvu Jugoslavije služili izredno dobro. Na to bodočo glavno progo drž. južna železnica ter proga Zagreb-Brod-Moravice. S tem je izvršen okvir ustvarjen prometu vse kraljevine in podlaga različnih drugih potrebnih zvez. Vojaško ocenitev te nove proge si bodo pridržale vojaške oblasti, kajpada, a njen pomen more uvideti tudi nevojak, kar sama se mu vriva ta misel. Kraljevina SHS si bo morala ustvariti železniško omrežje po svojih lastnih potrebah, to je jasno, kakor tudi to, da železnične proge, kakor so danes, težijo na Dunaj, Budimpešto in Trst. Trgovina in za Jugoslavijo tako potrebna industrija pa potrebuje varne poti k morju. Mesto Ljubljana si more od nove proge obetati velike koristi, velika korist je pa tudi za celo državo, ako se njena glavna mesta podkrepijo in poživijo z napravami trajne vrednosti, ki jim dajejo vedno novih nagibov življenja in razvoja. Razume se ob sebi, da koristi nova proga tudi onemu delu dežele, ki leži med Kočevjem in Brod-Moravice, in ki je bil po krivici zanemarjen in pozabljen vsled pradačne konkurence med Ogrsko in Avstrijo. Kulpa je dosedaj ločila oba dela. Železnica pa napravi novo močno vez med prebivalci na obeh njenih bregovih. Tamošnje prebivalstvo pridno in inteligentno, si je moralo često pomagati s havziranjem in izseljevanjem, sedaj bo imelo z novo železnico novih virov preživljanja in pridobivanja. Tam je dosti lepili gozdov kakor ne zlepa drugod. Koliko je vodnih sil, docela neizrabljenih. Dani so tu ugodni pogoji tovarnam za celulozo in za cement, opekarnam, mehaničnim mizar-skim in podobnim obratom. Premoga je v Kočevju toliko, da se more do 100 vagonov dnevno proizvajati. Železnica bo imela obilo blagovnega prometa, to se da napovedati zelo zanesljivo, saj je samo lesa izvanredno obilo!

Razni listi priporočajo razne druge nameravane proge: prej navedena dejstva ubijajo vse te projekte, ker bi te nameravane železnice državi ne dajale niti zdaleko toliko dohodkov iz tovarnega prometa ter drugih koristi. Kar se tiče prevoznih stroškov nadkriljuje proga Kočevje-Brod-Moravice vse ostale: Kočevje ima nadmorske višine 470 m, Črnomelj 156 m, Brod na Kulpi 224 m (ta postaja bo zelo pomenljiva za rodovitno dolino Kulpe ter nje stranske lesa bogate doline), Brod-Moravice, koder se nameravana proga združi z že obstoječo, 520 m. Proga iz Črnomlja bi šla po krajih, ki nimajo dosti gozdov, proga iz Kočevja pa prihrani poleg tega še skoro 70 m napetosti oziroma dviga. O težkočah železnice iz Črnomlja proti Srbskim Moravicam (kota 419 m) samo tole: Med imenovanimi točkama leži Kulpa (najnižja točka 178 m.) in Kraška planota, ki meri 600 do 815 m višine in na najožjem kraju 7 km dolžine. Skozi to Kraško gorovje, ki je polno usedlin in jam ter zelo podobno z vodo napolnjeni gobi, naj morebiti prevrtajo predor, ki leži zelo nizko in je najmanj 7 km dolg? Noben strokovnjak v zidanju predorov ne bi storil takega predloga. Vrh tega bi še trebalo velikega, dragega mosta čez Kulpo. Neprisiljena in naravna rešitev tega vprašanja bode železniške zveze preko Kulpe je: Kočevje Brod Moravice: vprito tega odpade črnomeljski projekt. Proga Črnomelj Ogulin bi bila najmanj tako dolga kakor Kočevje-Brod Moravice. Ker mora za Reko namenjeno blago iz Črnomlja (156 m) vsekako priti na višino Brod-Moravice pojavi se

tudi tu nepotrební in škodljivi dvig železnice za približno 70 m ter veliko daljša prevozna pot. Proga Ljubljana Črnomelj-Ogulin-Bakar zanaša namreč 267, proga preko Kočevja pa samo 191 km, torej je proga preko Črnomlja za 76 km daljša. Vrh tega ob Črnomeljski progi ni znatnih gozdov, dočim so ob kočevski progi ogromni gozdi, celo pragozdi, velikanske obsežnosti in obsega od Kulpe do Krke.

Še par besed o velikanskem, večkrat omenjenem mostu čez Kulpo na najkrajši progi Kočevje-Brod-Moravice. Ta most bi bil približno 750 m dolg in nekako 225 m visok. Tistim, ki ne poznajo 137 m visoki stolp cerkve sv. Stefana na Dunaju, omenjam, da bi morali stebri ali slopi nameravanega mosta biti skoraj dvakrat tako visoki kakor oni kot čudo stavbarstva znani stolp! Tak velikanski most kratkomalo ne more priti v poštev. Jugoslavija ni dežela železa ali visoko razvite železne industrije, da bi si mogla dovoliti tak poizkus. Da pokažem, kakšne težkoče so združene z vzdrževanjem velikih mostov, navedem par tozadevnih podatkov o treh takih mostovih v New Yorku preko East River. Vsak teh mostov je stal povprečno 100 milijonov mark v zlatu. Neprestano je zaposlenih 120 do 200 pleskarjev, za kar treba letno 400.000 kg svinčene beline, 18.000 kg barv, 60.000 l lanenega olja. Poleg tega je stalno zaposlenih veliko ključavničarjev in stražnikov. In kako lahko v slučaju vojne razstrele tak most letalci, ali ne? In kdo bi mogel v visavi 225 m hitro izvršiti popravila in nadomestila? O takem fantastičnem mostu pač ne govorim več. Nameravana proga Kočevje-Štalcarij-Brod pa ne bo imela znamenitejših mostov in še ti bodo le zidani. Dobra kamenja in dobri delavci pa je dosti na razpolago.

Nekateri so se izpodtikali tudi nad razmerjem padca in dviga na tej progi. To razmerje je prav natanko tako, kakor pri vseh glavnih železnicah, ki gredo mimo pokrajine, po kateri naj steče nova železnica. Tako n. pr. ima železnica na Semeringu, na Brennerju 25 pro mille kakor nameravamo mi. Železnice Löschberg in Tauernbahn imata 27 pro mille, železnice čez Mont Cenis in Arlberg pa skoraj 30 pro mille dviga. Omenim še, da ima železnica preko Semeringa samo 180 m premera najhujšega loka (ovinka), naša pa ima veliko ugodnejše loka (300 m). Bali smo se tudi slabih tal v kamenju. Trasiranje nas je poudarilo drugače. Lahko rečemo, da pogoji in razmere zidanja nove železnice niso nič drugačni kakor oni železnice v goratih krajih sploh. Velikih mostov in dolgih predorov ne bo. Dobra kamenja za zidanje je povsod dosti, in to je že poceni delo. Prebivalstvo sme pričakovati, da bo proga izvanredno vrednost, za kar je odločilna dobra razdelitev in namestitve postaj. Poglavitne bodo v Brod-Moravicah, v dolini Kulpe, zelo prilična za premožne kraje v dolini do Cabra in v postranskih dolinah, potem pri Banjiloki za dolino Brige, Borovca, in pri Stalcerjih za dolino Kočevske reke in Gonenice. Poleg tega bo še več manjših postajališč.

Ne bilo bi prav, ko ne bi omenili premožnih prirodnih lepote te pokrajine, ki ji po pravici pravijo hrvatska Švica. Železnica se transira tako, da bo vožnja polna izpremenb in zanimivosti ter zato jako mikavna. Tako bo ta železnica pomagala vzdigniti tujski promet v Jugoslaviji, katerega vsled svoje zemljepisne lege v obilni meri zasluži.

S trasiranjem je napravljen velik korak naprej; vzajemno delo in zvesto sodelovanje bo zagotovilo končni uspeh.

Ing. dr. Franc Musil.

Gospodarska moč Zedinjenih držav.

Ob in po izbruhu svetovne vojne je ostala Amerika (Zedinjene države) dolgo časa nevtralna. Njena industrija je delala s podvojeno silo in dobavljala vojne potrebščine i ententi i Nemčiji oz. njenim zaveznikom. Ko so Zedinjene države začetkom 1917. leta stopile same v vojno z Nemčijo in Avstrijo, je prestalo samo ob sebi pošiljanje municije in topov v te države. Sicer pa se vojna industrija Amerike

radi tega ni prav nič zmanjšala, ampak nasprotno najbrže zvišala, kajti razen ententnih armad je morala ista poslej zalagati tudi svoje številne čete v Franciji, kjer so vršili uprav Amerikanci velikansko tehnično delo.

Zedinjene države niso sicer pridobile nobenega ozemlja, tudi vojno odškodnino so zavrnile (obdržale so le par nemških ladij), vendar pa so izšle iz vojne gospodarsko tako ojačene, da je danes od njih takorekoč ves svet gospodarsko odvisen. Njihove dolžnice so predvsem največje industrijske države, ki so jim bile pred vojno hude trgovske konkurentinje, t. j. Anglija, Francija, pa tudi Nemčija. Še pred kratkim je iskal Francoski državnik Viviani nove materijalne pomoči v Ameriki in jo tudi dobil. Tako je narastel dolg raznih držav Zedinjenim državam na 10 milijard dolarjev, dočim je njihov lastni predvojni dolg v znesku 5 milijard dolarjev že davno poplačan.

Do te orjaške, impozantne gospodarske moči je Ameriki pripomoglo njeno naravno bogastvo, zlasti pa tudi njena modra gospodarska in trgovska politika med vojno. To so vodile Zedinjene države ne samo z idejnega, moralnega, ampak tudi še posebno z materijalnega stališča. Da si predočimo današnje gospodarsko veličino Severne Amerike, hočemo navesti nekaj števil. Njeno prebivalstvo šteje 6% vseh ljudi na svetu, njeno površje 7% vse zemlje, njena poljedelska produkcija pa znaša 25%, industrijska pa 33% vse svetovne produkcije.

Celotno nacionalno premoženje je naraslo v zadnjih 20 letih na 500 milijard dolarjev. Zlati zaklad se je povečal v isti dobi od 610 na 2150 milijonov. To povečanje je povzročilo zlasti prodajanje vojnega blaga za suho zlato.

Izvoz blaga je znašal pred 20 leti 1294, larsko leto pa 8111 milijonov dolarjev, uvoz pa 849, oz. 5238 milijonov dolarjev. Dolgost železniškega omrežja se je povečala v enaki dobi od 198.964 na 260.014 milj.

Amerika nam bodi vzor, kako nam je priti iz sedanje gospodarske kalamitete in narasti spričo našega prirodnega bogastva s pridnostjo, organizacijo in vztrajnostjo v nekaj desetletjih v mogočen gospodarski faktor.

P. n. naročnikom!

Uredništvo namerava med 3. in 12. septembrom t. l., t. j. za čas Ljubljanskega velikega semnja, izdajati list DNEVNO. Ker bodo posebne izdaje (ob ponedeljkih, sredah in petkih) prinašale poleg zanimljivih podatkov o semnju različne priloge, ki se bodo dale izrezati v brošure in bodo za trgovce, industrijalce in obrtnike stalne koristi, kakor: poštne pristojbine, razprave o carini, čas žetve poljskih pridelkov itd., itd., prosimo one naročnike, ki bi na te številke reflektirali, da to nemudoma naznanijo upravnistvu. Cena posameznih številki bo 2 K.

Izvoz in uvoz.

Prepovedan izvoz krompirja iz Slovaške. Prepoved izvoza krompirja iz Slovaške je bila izdana radi neprestane suše ki obeta, da bo krompir slabo obrodil.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Naša država kupuje na račun nemške vojne odškodnine. Naša vlada namerava nabaviti v Nemčiji okrog 100 vagonov okroglega železa, železnih nosilcev vseh dimenzij, šin, umivalnikov, priprav za kopanje, klesotov itd. Radi večjih naročil bo poslala nemška vlada v Beograd nadinženirja Hausmanna, ki bo vodil pogajanja. Gre za dobavo 450 lokomotiv, 700 osebnih, 3000 zaprtih tovornih vagonov, 3000 odprtih tovornih vagonov, vagonov za orodje in osobe, konstrukcij za mostove itd. Vse te nabave pojdejo na račun nemških reparacij.

Previšek poljskih pridelkov v Ameriki. Po Hooverovi statistiki znaša previšek poljskih pridelkov v Zedinjenih državah ob novi žetvi 75 milijonov bušjev žita in 500 milijonov bušjev koruze.

Industrija.

Poškodovana industrijska podjetja. V tvornici v Kreki je izbruhnil požar, ki je napravil okrog 300.000 din. škode. Požar je povzročila električna iskra, pri destiliranju špirta. Tvornica je lasi Bele Fischerja in dr. na Dunaju. Preko milijona kron škode je vsled požara utrpela tudi vareska železarna, v kateri je ogenj uničil strojni oddelček.

Ruska industrija sladkorja. Potreba sladkorja v Rusiji je bila radi čaja, katerega pije vsaka družina, zelo velika, zato je bila tudi sladkorna industrija lepo razvita. Leta 1914 so producirale ruske tovarne 39 in pol milijonov met. stotov sladkorja. Če tudi so bili kitajski čaj in sladkor za ruskega delavca vsakdanja potreba, so vendar kratkovidni boljševiki znesli svojo jezo tudi nad tvornicami sladkorja in jih večji del uničili z bombami, da bi ne zašli v skušnjavo poprijeti se dela, ko jim je boljševizem itak obetal na zemlji raj, med in mleko brez dela. Sladkor so videli ves čas boljševizma le še vojaki rubeče armije, ker so ti prednjačili pri ropanju lovarn in ker so ga dobivali v večjih porcijah na račun državljanov, ki so dobivali le listke za sladkor, sladkorja pa ne. Sladkorna industrija je danes uničena. Rezultat letošnje kampanje je najslabši dokaz, ker se je produciralo v celi Rusiji le še 2 in pol milijona m. stotov sladkorja.

Denarstvo.

Skrčenje proračuna za l. 1920-21. Odbor za pregled proračuna je znižal predvideni razhod v predlogu budgeta od 9 milijard dinarjev na 7 milijard dinarjev. Minister financ dr. Kumanudi zahteva, da se proračunski izdatki znižajo na 5 milijard dinarjev.

Proti spekulacijam z denarjem. Da bi se preprečila brezvestna spekulacija z efektivnim zlatim denarjem, radi katere je zlat denar zadnje mesece znatno poskočil v vrednosti na domačih trgih in s čimer se izziva padanje vrednosti kronsko-dinarskih novčanic ter tako povzroča tudi vedno večja draginja živil, je finančni minister na podlagi navedbe o pobujanju draginje živil in brezvestne spekulacije od 12. t. m. izdal odredbo, da morajo od dneva objavljenja gorenje navedbe v »Službenih Novinah« vse banke in menjalnice, kakor tudi druge osebe, ki se bavijo s kupovanjem in prodajo valut na ozemlju naše države, voditi knjige, potrjene od pristojnega sodišča, v katerih mora biti pisano: 1. Ime in priimek ter kraj stanovanja osebe, od katere je bila kupljena ali kateri je bila prodana, bodisi tudi najmanjša količina efektivnega zlata ali zlatega denarja. 2. Kurz, po katerem je bila prodana, ozir. kupljena vsaka količina efektivnega zlata ali zlatega denarja. 3. Ali je bil sklep izvršen na borzi in katerega dne, ali ne. 4. Bankam, bančnim in menjalnim trgovinam, kakor tudi vsem drugim osebam, ki se bavijo s kupovanjem in prodajo efektivnega zlata in zlatega denarja, je prepovedano prodajanje istega tujim državljanom. 5. Vsak kupec efektivnega zlata in zlatega denarja je dolžan, da na zahtevo organa finančnega ministrstva dokaže, za kaj je uporabil kupljeno zlato in zlati denar, ako pa tega ni storil, potem mora pokazati količino kupljenega zlata, ki ga mora imeti v svoji posesti. Vsako nasprotno postopanje se bo najstrožje kaznovalo s konfiskacijo efektivnega zlata in zlatega noveca, kakor tudi z denarno globo do 200.000 dinarjev v zmislu členov za 14 in 19 naredbe o pobujanju draginje živil in brezvestne spekulacije. Organi generalne inšpektorata finančnega ministrstva in finančnih delegacij, ki bodo v to svrhu imenovani od finančnega ministrstva, so pooblašteni, da vrše nadzorstvo nad vsemi bankami, kakor tudi bančnimi in menjalnimi trgovinami ter posameznimi osebam, ki se bavijo s kupovanjem in prodajo efektivnega zlata in zlatega denarja.

Poročilo kr. pošt. ček. urada v Ljubljani za mesec julij 1921: Vlog je bilo 102.307 v znesku od 442.242,377 K 40 v od tega v kliringu 3234 v znesku od K 126.178.058/43, vplačano pri naši

blagajni 527 v znesku K 45.117.814/71. Izplačil je bilo 56.406 v znesku od K 436.013.015/36, od tega v kliringu 2747 v znesku od K 126.178.058/43, izplačano pri naši blagajni 1188 čekovnih nakaznic v znesku od K 22.155.138/37 in 1999 blagajniških čekov v znesku od K 128.894.976/72.

Novo čehoslovaško posojilo. Čehoslovaška narodna skupščina je odobrila novo posojilo v višini 220 milijonov čeških kron. Vlada je pooblaščen, da dvigne na račun tega posojila pri državnem bančnem uradu 500 milijonov čehosl. kron. Za ta znesek bodo izdane nove novčanice, ki bodo čez pol leta zopet potegnene iz prometa.

Prijava poljskih predvojnih dolgov v inozemstvu. Da bi se dognali predvojni dolgovi, ki obremenjujejo poljsko industrijo in trgovino v inozemstvu in da bi mogla dolžnikom pri urejevanju dolgov pomagati, je poljska vlada odredila, da imajo vsi upniki v inozemstvu prijaviti take dolgove razen onih, ki so nastali v Nemčiji, Rusiji in Ukrajini.

Carina.

Krivo zaračunljeno ležarino. Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani, je poslala Obratnemu ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani, Obratnemu inšpektoratu državnih železnic v Ljubljani, Upravi glavne carinarnice v Ljubljani, Upravi glavne carinarnice v Mariboru, Ministru financ (kabinetna pisarna m. 1.), Generalni direkciji carinske uprave, Beograd, Ministrstvu trgovine in industrije, Beograd, sledeče: Zvezi trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani je čast naznaniti, da prejema iz trgovskih krogov vedno več pritožb zaradi krivo jim zaračunanih ležarin, ki so vsled zadnjega povišanja postale zelo občutne in jih blago z manjšo vrednostjo sploh ne prenaša. Zaračunane ležarine zadevajo naše trgovstvo povečini popolnoma neupravičeno, ker dostavljajo železnica po navedbah trgovcev šele drugi dan po dospelju blaga, včasih pa celo šele tretji dan, naslovljencu zadevne dokumente, na podlagi katerih je mogoče carinarnici predložiti carinsko deklaracijo. Carinarnica pa zopet vsled preoblegla poslovanja ne izvrši opreme carinskega blaga pred pretekom 2—3 dni, največkrat pa še dalje. Na ta način naraste pri vsaki pošiljavi brez vsake krivde trgovca velika ležarina, ki nepotrebno podražuje blago. Radi tega se predlaga, da naj se vsled faktičnih obstoječih razmer določi ležarine prosti rok za najmanj 4 dni.

Prodajna cena carinskih formularjev. Trgovska zbornica opozarja vse interese na sledeči odlok generalne direkcije carine: V zvezi z razpisom C št. 68.286 z dne 18. oktobra l. 1920 se poroča carinarnicam, da ima Generalna Direkcija Carin v svoji zalogi razne carinske vzorce, katere bo na zahtevo pošiljala posameznim carinarnicam za uporabo, kakor tudi privatnim osebam za prodajo. Da bi carinarnice vedele kakšne vrste vzorcev in po kakšni vrednosti jih zamorejo dobiti od generalne direkcije carin, se navajajo sledeče cene, ki veljajo za posamezne vrste vzorcev: 1. vzorec obče prijave za blago dovedeno iz inozemstva (po čl. 9 car. zak.) po 0.20 din. 2. vzorec prijave s seboj prinesenega blaga (po čl. 9 car. zak.) po 0.20 din. 3. vzorec izvoznih prijav (po čl. 102 car. zak.) po 0.50 din. 4. vzorec slovarnica (iz čl. 17 car. zak.) po 0.50 din. 5. vzorec (popratnica) spremeljevalnica (iz čl. 80 in 112 car. zak.) po 0.50 din. 6. vzorec uputnice (iz čl. 80 car. zak.) po 0.20 din. 7. vzorec sprovodnica (iz čl. 124 car. zak.) po 0.20 din. 8. vzorec deklaracije (iz čl. 30, 62, 88, 95 in 112 car. zak.) po 0.50 din. Poleg teh vzorcev razpolaga generalna direkcija z vzorci brez vrednosti, ki se zamorejo pošiljati carinarnicam na zahtevo, vendar le za njihovo službeno uporabo.

Promet.

Spoj med zagrebškimi državnim in južnim kolodvorom. Prometno ministstvo je odredilo, da mora državna železnica uvesti zvezo med državnim in južnim kolodvorom v svrhu prevažanja potnikov.

Pošiljatve kvasu. Pred kratkem smo poročali v našem listu, da je kvas uvrščen med brzovozno blago. Ta uvrstitev pa, kakor je razvidno iz pritožb,

ni mnogo pomagala, kajti kvas rabi iz Dunaja do Ljubljane 5 do 6 dni, kar je vzrok, da prihaja pogosto pokvarjen na cilj.

Spor radi vagonov med Čehoslovako in Rumunijo. Rumunske državne železnice dolgujejo Čehoslovaški okrog 600 tovornih vagonov iz prejšnjega časa in 200 tovornih vagonov buštjehradške železnice iz novejšega časa. Glede teh vagonov je bilo rečeno, da se ne vrnejo Č. R. Radi tega sklepa čehoslovaške železnice ne puščajo ne enega češkega vagona preko rumunske meje, tako da se mora blago na meji pretovariti, kar znatno zvišuje stroške. Rumunske železnice se ne drže pogodbe, katero so sklenile s tvornicami Škoda glede dobave 130 lokomotiv, zato čehoslovaška vlada naročene lokomotive ne pusti čez mejo.

Kmetijstvo.

Pravilnik za kmetijske šole. Po novem pravilniku za kmetijske šole, ki ga je izdelalo ministristvo za poljedelstvo in vede, je število kmetijskih šol, ki naj bi se v državi otvorile, neomejeno. Dovoljenja za otvoritev takih šol se bodo dajala tudi zasebnikom, ki bodo dobivali tudi državno subvencijo.

Iz naših organizacij.

V ponedeljek bodo vse trgovine zaprte. — Gremij trgovcev naznanja vsem svojim članom, da bodo trgovine povodom pogreba Nj. Vel. Kralja Petra I. v ponedeljek dne 22. t. m. zaprte.

Prošnja za dovoljenje 4-dnevnega ležarine prostega roka. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani je rešilo prošnjo Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani glede dovoljenja 4-dnevnega ležarine prostega roka sledeče: Z ozirom na Vaš dopis štev. 751, z dne 29. julija 1921, Vas obveščamo, da nimamo glede zaračunanja ležarine, ki so predane carinarnici in ležijo torej v carinskih skladiščih, nobene ingerence, ker je ležarina prosti rok, kakor tudi ležarina, določena v zakonu o splošni carinski tarifi. Slučaje pa, v katerih se izkaže krivda železnice glede dostave listin v svrhu ocarinjenja, javite nam, da jih obravnavamo. Vsako po krivdi železnice zaračunano ležarino bomo povrnil.

Uvedba tretjega razreda pri brzovlakih Ljubljana - Beograd. Obratno ravnateljstvo južne železnice je sporočilo na dopis štev. 749 z dne 19. avgusta t. l. Zvezi trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo sledeče: Vljudno Vam sporočamo, da uvedemo počenši s 1. septembrom 1921, do preklica pri brzovlaku Ljubljana - Beograd, med Ljubljana gl. k. in Zagrebom j. k., tretji razred. Prvikrat bode imel torej imenovani brzovlak tretji razred v smeri Ljubljana gl. k. — Zagreb j. k., dne 1. septembra 1921, a v smeri Zagreb j. k. — Ljubljana gl. k., dne 2. septembra 1921.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Poraba od verižniškega urada konfisciranega blaga. Trgovska in obrtniška zbornica se je obrnila na odsek za prehrano za informacijo, kam je oddajal verižniški urad zaplenjeno blago. Odsek za prehrano je odgovoril z dopisom z dne 10. avgusta 1921, št. 4008, da je verižniški urad oddajal zaseženo blago deloma oblačilnici, obuvalnici in Samopomoči, deloma pa se je prodalo na javni dražbi, ki se je vršila potom mestnega magistrata.

Orodje za čebelarstvo, vrtnarstvo, podkovstvo ter kuhinjsko in knjigoveško orodje. Neko poljsko podjetje v Varšavi izdeluje po naročilu, t. j. po vposlanem vzoru ali tudi po risbi najrazličnejše orodje. Ta trdka obstoji že nad 100 let. Naslov, kakor tudi cenik za gori omenjeno orodje, katero ima tovarna vedno v zalogi, je interesentom na vpogled v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. (Št. 6516.)

Poročila Urada Ljubljanskega Velikega Semnja.

Velikost »Ljubljanskega velikega semnja«. Dasi se ta semanj letos priredi šele prvič ter se je bilo boriti z mno-

gimi ovirami in težkočami, bo vendar »Ljubljanski veliki semanj« razmeroma jako velik. Sejmišče obsega 25.000 m², od katerih je 10.000 m² razstavnega prostora. Prvi semanj v Londonu (leta 1915) je imel samo 7.500 m², drugo leto se je celo zmanjšal, letos je obsegal 23.000 m² razstavnega prostora.

Dela na razstavnem prostoru, obsegajočem nad 25.000 m², na kojem se bo vršil »Ljubljanski veliki semanj«, z mrzlično naglico napredujejo. Posamezni paviljoni, kojih število znaša okroglo 30, so po večini že popolnoma dovršeni. Dosedanja dela že kažejo, da bo nudilo razstavišče nad vse pestro sliko. Prvi se bo preselil na razstavišče urad »Ljubljanskega velikega semnja«, da bo mogel že v zadnjem času pred otvoritvijo semnja poslovati na licu mesta. Te dni se je tudi pričelo z montažo električne razstavišče. Za sejmski prostor je predvidena namreč lastna električna centrala, v koji bo parni stroj s 100 HP proizvajala 70 amperov električnega toka. Stroj je stavila na razpolago tukajšnja trdka Stebi & Tuječ. Tako velika množina električnega toka je potrebna, ker bo večji del razstavljenih strojev v obratu.

Češko slovaška industrija in trgovina bo na »Ljubljanskem velikem semnju« od 3. do 12. septembra 1921 lepo zastopana. Razstavila bo v lastnem paviljonu, ki ga postavi Češko slovaška republika. Ta paviljon tvori po svoji arhitekturi eno najlepših zgradb na razstavišču.

»Ljubljanski veliki semanj« od 3. do 12. septembra 1921 ne bo podal le lepega celokupnega pregleda vzorcev razstavljenega blaga, ki si ga kupci morejo nabaviti v Sloveniji, temveč je dana na njem prilika za izložbo in pregled cele države. Veliko zanimanje inozemskih trgovcev in industrijskih krogov za potek gospodarskega življenja pri nas je dovedlo do velike udeležbe inozemcev na semnju. »Ljubljanski veliki semanj« bo v vsakem oziru dovršena in popolna prireditev. Sejmski prostori obsegajo nad 30 zgradb in paviljonov, ki so razdeljeni v nastopne oddelke: papirna industrija, grafika in pisalne potrebščine, pohištvo in glasbeni instrumenti, majolika, fajance, pletarstvo, mellarstvo in mala lesna industrija, vrvarski izdelki, slamniki in klobuki, obleka, zlatnina in urarstvo, strojna industrija, železnina in železninski in pločevinski izdelki, kovine in kovinski izdelki, lesna in gradbena industrija, poljedelski proizvodi, hranila in pijače, kmetijske potrebščine vsake vrste, usnjarska industrija, kemiška industrija, kozmetika in zdravstvene potrebščine, tekstilno blago, perilo in modno blago. Trgovinski oddelek bo nudil celokupen pregled domače trgovine s tuzemstvom ter inozemskih industrijskih proizvodov, ki se uvažajo k nam.

Zaščita industrijske svojine na »Ljubljanskem velikem semnju«. Minister za trgovino in industrijo je odlokom z dne 7. avgusta 1921, Pr. br. 1118 odredil, da se prizna za predmete industrijske svojine, izložene na Ljubljanskem velikem semnju v času od 3. do 12. septembra 1921 pravo prvenstva v smislu paragrafa 60 uredbe o zaščiti industrijske svojine in paragrafov 94 do 99 izvršilne naredbe k temu zakonu. S to odločitvijo ministra za trgovino in industrijo je Ljubljanski veliki semanj priznan kot oficijelna razstava, dočim ima za razstavjalce ta odločitev svoj velik pomen v tem, da jim je zagotovljena za njihove izume prvenstvena pravica ne glede na to, da so izumi javno razstavljeni in vsakomur na vpogled.

Urad »Ljubljanskega velikega semnja« izda povodom semnja oficijelne sejmski katalog, ki bo obsegal vse podatke o razstavljenih trdkah in bo izboren pripomoček za trgovske stike s tu-in inozemstvom. V katalogu bodo razvrščene firme v tri oddelke in sicer bo prvi oddelek obsegal seznam razstaviteljev po zaporednih številkah paviljonov, drugi oddelek bo obsegal abecedni seznam razstaviteljev z navedbo paviljona in številke, ki jo imajo v paviljonu. V tretjem oddelku pa bo abecedni seznam kategorij izdelkov, ki jih razstavljaajoče firme razpečavajo. Kakor samo po sebi umevno bo katalogu pri-dejan vodnik po sejmišču in najnovejši

načrt Ljubljane. Obsegal bo tudi velik reklamni del. Tiskan bo v vseh jugoslovanskih narečjih, tako, da bo že s tem tvoril najboljšo reklamo za trdke, ki bodo vanj uvrstile svoje oglase.

Dobava, prodaja.

Nabava koksa. Kr. poštino in brzovajno ravnateljstvo v Zagrebu je razpisalo ofertno licitacijo za nabavo 570 q koksa in sicer: 300 q za ravnateljstvo v Zagrebu in 270 q za ravnateljstvo v Osijeku. Ponudbe, kolkovane z 2 dinarji naj se vpošljejo do 25. t. m. poštino brzovajnem ravnateljstvu v Zagreb, (soba št. 59 II. od 9—12 ure).

Nabava brogarskega sindikata. Brogarski sindikat v Beogradu potrebuje sledeči material: 500 kg cilindrskega olja za pregreto paro, 10.000 kg cilindrskega olja za nasičeno paro, 60.000 kg strojnega belega olja, 40.000 kg ameriškanskega rafiniranega petroleja, 5.000 kg benzina in 10.000 kg mazi. Pogoje in druge podrobnosti se zamore zvedeti pri Ekonomskem oddelku v Beogradu, Karagjorgjeva ul. št. 6. Ponudbe sprejema oddelek do 23. avgusta t. l. do 11 ure dopoldne.

Nakup slame. Producenti, gospodarske zadruge, dobavitelji in poduzetniki se pozivljajo, da stavijo pismene ali ustneme ponudbe za prodajo ovsene, ječmene, pšenične in ržene slame za potrebe garnizij Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Ponudbe se prevzemajo za količine, katere imajo ponudniki, oziroma katere morejo dobaviti franko intendantiska skladišča Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. Skladišča imajo železniške proge. Pogodbe se bodo zaključevale dne 20. avgusta pri divizijski intendanturi v Ljubljani, pri Komandi Vojnog okruza v Mariboru in Celju. Prejema se prešana in neprešana slama po ponudbi. Bale naj ne bodo težje od 50 do 60 kg. Kavcija 5% v gotovini ali pa v vrednosti slame. Pogoje se more videti v gori označenih vojaških uradih. Komanda Dravske divizijske oblasti E, broj 12.378.

Iglasti les na prodaj potom javne pismene dražbe. Pri šumskem (gozdnem) odseku pokrajinske uprave v Sarajevu, se bo prodajal potom javne pismene dražbe iglasti les v soboto, dne 17. septembra 1921, ob 11. uri dopoldne iz treh eksploatacijskih področij v višegradskem okraju. Iz področja V okoli 120.000 kubikov, iz področja VI okoli 180.000 kubikov in iz področja VII okoli 130.000 kubikov. Za vsako eksploatacijsko področje traja pogodba 10 let, počenši od 1. januarja 1922, do konca decembra 1933. Vsak reflektant si more ogledati pred licitacijo vsa tri področja. Ponudbe se morajo vršiti za vsako področje posebej in na vso v dotičnem področju razpisano količino lesa. Vlagati jih je pri šumskem odseku pokrajinske uprave v Sarajevu, najdalje do 17. septembra 1921, ob 11. uri dopoldne, dobro zapečatene in z napisom: »Ponude za kupnju drveta v državnim šumama kotora višegradskog eksploatacionog področja V, VI ili VII«. Natančnejši pogoji so razvidni pri šumarskem odseku v Sarajevu, soba št. 69, med uradnimi urami, nadalje pri ministristvu šum in rudnikov v Beogradu ter pri poverjeniku ministristva šum in rudnikov v Zagrebu in pri kotarskem uredu v Višegradu.

Razpis dobave drv za ravnateljstvo državnih železnice v Subotici. Dne 31. avgusta t. l. se bo vršila ofertalna pismena licitacija za nabavo 1000 vagonov (20.000 m³) prvovrstnih bukovih, hrastovih ali gabrovih drv v pisarni ekonomata državnih železnice v Subotici. Ponudbe je poslati na ta ekonomat najkasneje dne 31. avgusta do 12. ure dopoldne. Dobavni razpis in pogoji so interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Razprodaja različnih eunj pri vojnem prikupištu v Capragu pri Sisku bo dne 17. oktobra 1921 ob 10. uri dopoldne potom javne pismene dražbe. Pismene ponudbe je vlagati na naslov »Vojno prikupišče v Capragu« do gori navedenega časa. Dva izvoda dražbene glasa, ki vsebujeta pogoje in druge podrobnosti, sta na vpogled interesentom pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Na ponudbe, ki ne bi povsem odgovarjale pogojem, se ne bo oziralo.

Razno.

O pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije. Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja vse svoje člane na točko 5. Uredbe o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije, ki je izšla v Uradnem listu z dne 16. avgusta t. l. Ta točka se glasi: Vsakdo, ki prodaja življenjske potrebščine v trgovini, na trgu in na drugem kraju, mora označiti cene posameznim predmetom tako, da jih vsakdo lahko jasno vidi. — Prestopek tega člena se kaznuje z zaporom od desetih dni do treh mesecev in v denarju od 1000 do 10.000 din.

»Polyglott« prevodni zavod v Ljubljani. V Ljubljani je ustanovljen prevodni zavod »Polyglott«, ki se bo pečal s točnim prevajanjem vseh vrst spisov in listin iz tujih jezikov oziroma s sestavljanjem listin v poljubnem jeziku. Zavod, ki ima začasno na razpolago za 22 jezikov strokovno in jezikovno izobraženih sil, ima namen služiti posebno onim obratom, ki imajo opravila z inozemstvom, pa nimajo lastnih korespondentov. Po potrebi interesentov se bo zavod še izpopolnil.

Kaj je z evakuacijo tretje cone? Foročila, da bodo Italijani v kraškem evakuirali tretjo cono, se ne potrjujejo. Dosedaj Italijani še ne delajo nikakih priprav, iz katerih bi se dalo sklepati, da bo naše zasedeno ozemlje kmalu odrešeno.

Gospodarske sankcije proti Nemčiji ukinjene. 16. tm. so zavezniške vlade vročile nemški vladi noto, ki ukinja gospodarske sankcije pod pogojem, da Nemčija izpolni znane zahteve. O tej zadevi priobčuje »Temps« Brijandovo izjavo, da je francoska vlada pripravljena ukiniti gospodarske sankcije proti Nemčiji, vendar zahteva kot predpogoj, da Nemčija ugodí vsem predlogom francoske vlade v okviru izdanih uredb.

Vabilo na izredni občni zbor pašniške zadruge v Gornjem gradu, registrovane zadruge z omejenim poroštvom, ki bo dne 28. avgusta 1921, ob osmih, v sobi pred kaplanijo v Gornjem gradu. Dnevni red: 1) Posvetovanje in sklepanje o nakupu planinskih pašnikov. 2) Volitev dveh članov načelnštva. 3) Slučajnosti. Če ob določeni uri ne bi bilo navzočno zadostno število članov, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov.

Tržna poročila.

Tedenski pregled trgovine z poljskimi pridelki. Predmet hausse je bila kuruza. Radi suše je kuruza zaostala v svojem razvoju in nastala je opravičena bojazen, da ne bo obrodila. To dejstvo je posebno zadelo krmilce svinj, ki so pod geslom: »Kdo da več«, plačevali vsako ceno. Tako so cene kuruze narasle od 670 na 820 kro. po 100 kg. Naravno je, da so tudi pasivni kraji plačevali kuruzo po cenah, katere so imetniki diktirali. Zadržna naredba, ki prepoveduje izvoz krmil, ni mogla vplivati na cene v toliko, da bi jih znižala, ker današnje cene izvoz itak onemogočujejo. Na Dunaju je kuruza ceneje čim v Sremu. Pararelno s kurozo so se zvišale tudi cene fižolu, ki se je prodajal po K 700.— Tudi pšenične cene niso kljubovale občenemu zvišanju in so poskočile na K 1040 do 1050.— Pšenična žetev je bilasicir dobra in ne bilo bi povoda za zvišanje cen, ali pomankanje kuruze je povzročila večji konzum moke. Ječmen se je prodajal na račun inozemstva, jari po K 1000, ozirom po K 800.— Oves notira po K 700.— Tendanca je bila prijazna, promet z blagom pa je bil radi pomankanja vagonov slab. Mogoče, da bo nova naredba ministristva za promet, ki zahteva, da se vagoni izpraznijo in takoj odpošljejo v žitne centre, temu nedostatku odpomogla.

Živina.

Maribor. Na sejem, ki se je vršil dne 12. avgusta je bilo pripeljanih 209 prašičev in 3 koze. Cene so bile sledeče: 6 do 8 tednov stari prašiči komad 300 do 400 K, 3 mesece stari 450 do 700 K, 6 mesecev stari 800 do 1100 kron. Plemenske svinje kg žive teže 26 do 28 K, polpitane za klanje

kg mrtve teže 28 do 30 K, kože komad 180 do 400 kron. Kupčija je bila jako živahna.

Mesne cene v Mariboru. Mestni Magistral v Mariboru je določil naslednje mesne cene: Meso od prvovrstne živine nad 500 kg teže: prvi del 18 kron, zadnji del 20 kron, od živine pod 500 kg teže po 14 K (veljavno od 16. t. m.); telečje meso: prvi del 10 kron, zadnji del 12 kron (veljavno od 22. t. m.)

HMELJ.

VIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec v Savinjski dolini, sredi meseca avgusta 1921. Obiranje golding hmelja je v polnem teku; kobule so popolnoma doraščene, imajo enako obliko in lepo barvo ter so najboljše kakovosti. Vsled dežja 3., 13. in 14. t. m., bode cvet poznega hmelja — če tudi ne povsod — lahko prehajal v kobule in bo torej tudi ta vrsta hmelja dala — vsaj deloma toliko, kolikor se je od nje pričakovalo. Mnogo prekupev je zopet oživelu tukajšnji hmeljski trg; večja množina lanskega in še starejšega hmelja se je prodala, četudi hmeljarji ne silijo k prodaji in čakajo še na boljše cene. Za 1 kg lanskega hmelja se do 130 K zmanj ponuja. Letošnjega pridelka je še prav malo izgotovljenega in je zanimanje zanj obče; do prodaje pa še ni prišlo. Naša hmeljarna ima že obilo posla. Društveno vodstvo.

Borza.

18. avgusta

Zagreb, devize: Berlin 210 do 210.50, Budimpešta 46.25 do 47, Italija ček 745 do 750, izplačilo 750 do 755, London 645 do 648, Newyork ček 176 do 176.75, Pariz 1350, Praga 207 do 210.50, Švica 2985, Dunaj 16.95 do 17.05, valute: dolar 174 do 175, rublji 24, 20 K v zlatu 595 do 600, marke 210 do 211, lire 745.

Jadranska banka 2000, Ljub. kreditna banka 810. Slov. eskomptna banka — Ljub. strojne tovarne in livarne 860.

Beograd, valute: dolar 43.60, leji 54.50, marke 50.75, češke krone 53.50, devize: London 162.25, Pariz 341, Praga 51.80, Dunaj 4.28, Berlin 51.10, Solun 229, Milan 188.25.



Proda se takoj

trgovina železa in špecerije v Medjimurju na prometnem mestu s 6 letnim ugovorom s potrebnimi zgradbami. — Naslov se izve v upravnistvu lista.

Ne pozabite! Kadar pridete v Ljubljano na velesejem si ogledati veletrgovino manufakture **Dular & Fabiani, Dunajska c. pri Balkanu.**

STAR RUDNIK „DRAUWALD“

kateri vsebuje srebrn svinec, baker in cink, v okraju Slovenjgradca, opuščen leta 1892, od takrat zaseden s 5 prostosledi, prodaja lastnik

IVAN HEBER

v. Mariboru,
Kejžarjeva ulica šte. 28.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatami na debelo in drobno.
Velika izbira potrebščin za krojače in šivilje.

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bohinski in trapistovski
sir, salami, šunka in slanina,
ljutomersko steklenično
vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER

Ljubljana, Resljeva cesta 3.

I. C. MAYER

LJUBLJANA

Ustanovlj. 1834.

MANUFAKTURA

EN GROS

EN DETAIL

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih modelov. **Franjo Cerar,** tovarna slamnikov

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

Erjavac & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlseisen)
nasproti Križanske cerkve.

Čebulo

prodaja
po
dnevni
ceni.

Vprašanje nasloviti na naslov:
»Čebula, poštno
ležeče Moškanjci«.

Banka Makso Mautner, Zagreb

Brzjavni: Mautnerbanka. Gajeve ul. 1. Telefon 5-62.

Giro-konto: Nar. banka SHS. — Ček-konto: Pošt. ček. urad Zagreb 33.018.

Izplačuje in daje čeke na Dunaj, v Prago, Trst, kakor tudi na druga inozemska tržišča po najugodnejši dnevni ceni. Izvršuje najkulantneje vse bančne in finančne posle. — Kupuje in prodaja efekte in valute najugodnejše, — Prevzema vloge ne tekoči račun, na daljši rok pod ugodnimi pogoji.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga
šivalnih strojev

igel in posameznih delov za vse sisteme šivalnih strojev in koles, olje ter potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje ter galanterijo na drobno in debelo. Cene nizke! Postrežba točna!

Gonilni jermeni

za tovarne, mlino, žage
in poljedelske stroje v
vsaki širini v zalogi pri

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13.

ELINGER FRÖHLICH IN KO., Wien

zastopstvo za SHS in skladišče

JAKOB KOHN IN SIN, Brod na Savi

veletrg. špirita in špirit. pijač

priporoča svoje esencije za
likerje, maline, razne nestrupe
barve za izdelovalce likerjev,
sode in maline.



Na debelo in drobno najceneje kupite

trgovski in kanclijski
gladek, črtan, kariran
in kvadriran, **PAPIR**
v mapah in škatljah,
ubran (Krepp), svileni,
klosetni in ovojni
razne zvezke za gradnje in višje šole,
raznovrstne kuverte in razglednice,
čipke za stelaže ozke in v polah, kredo,
peresa, svinčnike, radirke ter razne
druge pisarniške in šolske potrebščine pri

L. PEVALER, Ljubljana,
Židovska ulica 4.

CARO IN JELINEK

mednarodna prometna d. d.

Sisak. Telefon
Sušak. 1566.

ZAGREB.

Brzjavni: Maribor.
Carolinek. Jesenice.

CARO & JELINEK, A. G., WIEN I.

DEUTSCHMEISTERPLATZ 4.

Berlin, Praga, Trst, Bratislava, Breslava, Buchs, Dečín, Eger, Halbstadt,
v Č. Hamburg, Karlove Vary, Innsbruck, Passau, Podmokli, Tyn N/V.

IV zvezi z

DANZAS & CO., Aktiengesellschaft

Basel, Zürich, Genf, Buchs, St. Gallen, Paris, Lyon, Milano, Strassburg,
Mülhausen, London, Mannheim, Frankfurt a/M., Stuttgart, Mainz.

Priporočajo svoj skupni

REDNI SPECIJALNI PROMET

iz in v Švico, Francijo, Italijo, Belgijo, Anglijo in Nemčijo.

Posebna organizacija za promet z jajci, parafino, suhim slijivami, pekmezom i. t. d.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mesnega Doma“

Obreštuje najugodnejše loge na knjižice in v tekočem računu. Izvršuje se bančne posle najkulantneje.

Vplačana delniška glavnica K 30.000.000.

Telefon št. 567. Čekovni račun št. 12.200.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive stekl. plošče.



Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20—20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Jedilno orodje

vsake vrste, kakor žlic, vilic, nožev,
zajemalk (Schöpfer) in druge kuhinjske
posode iz aluminija ter

svinčene plombe

dobavlja v vsaki množini

Tvornica „Cinal“,
Celje.

Novoustanovljena lastna gal-
vanizacijska naprava

sprejema po nizkih cenah vse pred-
mete v poniklanje, pobakrenje in po-
medenje. Ista prevzame tudi vsa vli-
valna dela iz aluminija, cinka in medi
(Messing).

Kupuje stare kovine
po najvišjih cenah.

Dular & Fabiani

veletrgovina
manufakture

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo
po najnižjih cenah.

Samo na debelo.

VELETRGOVINA
Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavlj: GRELIČ.

Telefon interurb. štev. 246.

Zahtevajte cenike!

Graški semenj 1921

24. septembra — 2. oktobra

Semenj vzorcev blaga za industrijo,
trgovino in obrt. — Posebne razstave
poljedelstva in gozdarstva Štajerske.
Štajerska umetnost. Razstava »Šta-
jerska knjiga«. Godbeni in gle-
dališki slavnostni teden. Slav-
nosti narodnih noš.

Sejmski urad:

Graz

Burgasse
13.

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Sem-
mering, Schottwien, Puchberg,
Auseewiesen etc., nudi po najnižji
ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki Ljubljana.

Telefon: 64

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste
barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno
olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in
mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. Linoleum lak za pode.

»MERAKL«. Emailni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

ODPREMNO PODJETJE STEVO TONČIČ : MARIBOR

Oddelek za razpošiljanje poštnih paketov.

GG. TRGOVCI!

Poštna paketa iz inozemstva dobite v 8 dneh zaca-
rinjene na odrejeno mesto, ako iste oddaste na naslov

STEVO TONČIČ : MARIBOR

(Za pakete nemškega izvora je paziti na obstoječe
carinske odredbe. — Tozadevne informacije brez-
plačno na razpolago. — Postrežba hitra in točna.
Za čim večje posluževanje te vrste odprave prosi
s posebnim spoštovanjem

STEVO TONČIČ : MARIBOR

Telefon 230 in 330. — Brzjavlj: Tonspedit.

Tel. št. 261 in 413. — Brzjavljni naslov: »Banka«, Ljubljana.

Delniška glavnica 50.000.000 K. — Rezervni zakladi 45.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.

Lastnik: Konzorcij za izdajanje »Trgovskega lista«. — Glavni urednik: Peter Kastelic. — Odgovorni urednik: Franjo Zebal. — Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.